

Dato: 22.11.2013
Deres ref.:
Vår ref.:
2013/127

Sakskart for møte i Programutvalg for masterstudiet i rettsvitenskap

Tid og sted: Fredag 29. november kl. 13.15, Møterom trykkeriet DA

Sak 1 s. 5-13	Protokoll Protokollen fra PMR-møte 29. oktober 2013 Forslag til vedtak Protokoll fra PMR-møte 29. oktober 2013 vedtas Det er sendt inn et forslag om å gjenoppta sak 7 <i>Økt krav til antall eksamensmøtte på valgemner for å opprettholde undervisningstilbud</i> . PMR bes om å diskutere om de ønsker saken gjenopptatt og hvilke spørsmål en slik sak skal belyse.
Sak 2	Erfaringer fra studieårene, LLMs, JSU og nytt fra Kåre Det er meldt inn behov om at PMR/studiedekananen avklarer hvordan undervisningstilbudet i juridisk språk skal fortsette.
Sak 3	Vedtaksak: Møtedatoer PMR våren 2014

Eksamensseksjonen
Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

	Forslag til vedtak Torsdag 30. januar kl 13.15-15.15 Tirsdag 25. februar kl 13.15-15.15 Tirsdag 25. mars kl 13.15- 15.15 Tirsdag 13. mai kl 09.00-13.00 Tirsdag 17. juni kl 13.15 -15.15
Sak 4 s. 13-15	Vedtaks sak: Endring av Reglement for praksisordning i masterstudiet i rettsvitenskap Notat fra Anne-Brit Strandset Forslag til vedtak: Reglement for praksisordning § 6.6 endres i henhold til forslaget med virkning fom. Våren 2014.
Sak 5 s. 15	Diskusjonssak: Pant- og konkursrett på 3. studieår E-post fra JSU <i>Til orientering: Det er vedtatt at å endre emnenavn for JUS5860 Internasjonal gjeldsforfølgingsrett. Navnet endres til JUS5860 Konkurs- og panterett</i>
Sak 6 s. 16-22	Diskusjonssak: Prosjekt studiekvalitet – tiltak 5b – vurdere endringer i godskrivningsreglementet Notat fra Trond Skjeie Notat fra Kristin Steen Slåttå Diskusjonspunkter PMR bes om å diskutere de to alternative endringene i godskrivningsreglementet:

	<p>1. Separat undervisningsplikt i obligatoriske fag og valgemner.</p> <p>2. Differensierte godskrivningssatser for obligatoriske fag og valgemner</p>
<p>Sak 7</p> <p>s. 22-28</p>	<p>Diskusjonssak: Obligatorisk oppmøte på undervisning på valgemner</p> <p>I emneevalueringene lagt frem for PMR den 29. oktober ble det for ett emne lagt frem ønske om å innføre obligatorisk oppmøte på undervisningen. Periodisk emnerapport for Womans Law and Human Rights, se s. 77 i sakskart for PMR 29. oktober:</p> <p>http://www.jus.uio.no/for-ansatte/organisasjon/pmr/moter/2013/pmr9/sakskart_291013_endelig.pdf</p> <p>PMR bes om å diskutere den prinsipielle siden ved å innføre obligatorisk undervisning på valgemner.</p>
<p>Sak 8</p> <p>s. 28-30</p>	<p>Orienteringssak: Dekanvedtak om videre innfasing av digital eksamen på valgemner i 2014</p> <p>Notat fra Aleksander Lorentzen</p>
<p>Sak 9</p> <p>s. 30-32</p>	<p>Orienteringssak: Vedtaksmyndighet ved oppretting av emner ved Det juridiske fakultet</p> <p>Notat fra Kristin Steen Slåttå</p>
<p>Sak 10</p> <p>s. 34-43</p>	<p>Orienteringssak: Innspill til budsjett for høst 2014 fra de studieårsansvarlige</p> <p>Notat fra Julie Orning</p>

Sak 11	Saker tatt på fullmakt <ul style="list-style-type: none"> - Dekanvedtak - Vedrørende studentpleiemidlene på HUMR og LLM-programmene ved Det juridiske fakultet (2013/13232) - Godkjent presisering i sensorbrevene på valgemner knyttet til språk. Følgende tekst sendes ut høsten 2013: <i>Dersom det går frem av besvarelsen at engelsk ikke er kandidatens førstespråk, skal ikke dette gi grunnlag for noen mildere bedømming. Karakteren må gjenspeile det totale nivået til kandidaten. Her som ellers er det sentrale at kandidaten er i stand til å uttrykke seg presist. Feil i ortografi og grammatikk som ikke er meningsforstyrrende, bør det legges mindre vekt på</i> - Godkjent oppdatert litteratur for emnet HUMR5702 Human Rights and Development: Interdisciplinary Perspectives on Theory and Practices våren 2014 - Oppdatert litteraturliste og læringskrav for emnet JUS5780 International and Comparative Labour Law fom. høsten 2014 - Godkjent at privatister kan medbringe domssamlingen til 3. avdeling 2. utgave (gammel utgave) på eksamen JUR3000P Privatisteksamen i 3. avdeling semestrene høst 2013, vår 2014 og høst 2014. - Godkjent at privatister kan medbringe domssamlingen til 4. avdeling 2. utgave (gammel utgave) på eksamen JUR4000P privatisteksamen i 4. avdeling semestrene vår 2014-høst 2015. - Godkjent anbefalt forkunnskapskrav for emnet JUS5110 Rettssosiologi II. Anbefalt forkunnskapskrav for emnet er JUS4122 Rettssosiologi I - Godkjent å endre emnenavn for JUS5860 Internasjonal gjeldsforfølgingsrett. Navnet endres til JUS5860 Konkurs- og panterett.
Sak 12	Eventuelt

Dato: 22.11.2013
 Deres
 ref.:
 Vår ref.:
 2013/127

Protokoll fra møte i Programutvalg for masterstudiet i rettsvitenskap

Tid og sted: Tirsdag 29. oktober kl. 13.15, Kollegieværelset DA

Til stede: Kåre Lilleholt, John Asland, Inge Lorange Backer, Ulf Stridbeck, Cecilia Baillet, Christine S. Havgard, Marthe Oldernes og Anders Nitteberg Lie (vara)

Forfall: Ole Kristian Fauchald og Lasse Simonsen

Fra administrasjonen: Randi Saunes, Julie Orning, Ida Stabrun, Elisabeth Ulleberg og Kristin Steen Slåttå (referent)

Sakene ble diskutert i følgende rekkefølge: 1-19

Sak 1	<p>Protokoll Protokollen var allerede godkjent http://www.jus.uio.no/for-ansatte/organisasjon/pmr/moter/2013/pmr7/protokoll_27.08.13_oppdaterert.pdf</p>
Sak 2	<p>Vedtaks sak: Forslag om opprettelse av nytt valgemne Comparative Public Law</p> <p>Det ble stilt spørsmål om emnet inneholdt det nordiske komparative aspektet. Forslagstiller viste til at nordiske eksempler ville bli tatt opp i undervisningen til sammenligning av andre rettssystemer, videre er det inntatt tre artikler i den foreslåtte litteraturlisten som sier noe om nordisk komparasjon.</p> <p>Vedtak</p> <p>Valgemnet Comparative Public Law opprettes fom. våren 2016. Studiedekan gis fullmakt til å godkjenne mindre endringer i tekstene som publiseres på nettet.</p>
Sak 3	<p>Diskusjonssak: Språkemer ved Det juridiske fakultet</p> <p>Studiedekan innledet med å sette spørsmål ved utviklingen av språkemnene. Innføringen av juridiske tema i språkemnene kan gjøre at vi ender opp med en mellomting mellom språkfag og juridiske fag. Dersom emnene skal godkjennes som del av jusstudiet må hele det faglige innholdet være på universitetsnivå.</p>

	<p>Fakultetet er i en økonomisk situasjon som gjør at språkemetilbudet kan opprettholdes selv om det ikke inngår i grad, og PMR ble bedt om å diskutere om man skal avslutte prosessen der en inntar juridiske tema slik at emnene kan godskrives som del av jusstudiet.</p> <p>Bailliet kommenterte at det har blitt lagt mye arbeid i å utvikle språkfagene. Studenter som avlegger de nye språkemenne vil tilegne seg ferdigheter som vil være meget nyttige når de kommer til engelske valgemenner senere i studiet. JSU har gjennom hele prosessen stilt seg positive til å kunne innta ett språkemne som del av jusstudiet.</p> <p>Backer kommenterte at han var positiv til forslaget der en kobler språk og kunnskap om ulike lands rettssystemer. Videre viste han til en utvikling internasjonalt der en ser behov for juristlingvister</p> <p>Asland la til at da det ikke dreide seg om mer enn 10 studiepoeng av jusstudiet som ville kunne godskrives, var han ikke så bekymret for utviklingen. Studiedekanen understrekte at vedtaket om å åpne for godskrivning av emner med annet innhold enn juss må vedtas av ett annet nivå enn PMR.</p> <p>Det ble tatt til ordet for å gjøre en votering på spørsmålet. PMR voterte om at det fattes et vedtak av fakultetet for å godkjenne språkemenner som del av jusstudiet, det legges til grunn at språkemenner da inntar juridiske fagområder i læringskrav og litteratur.</p> <p>Votering:</p> <p>For: 7 stemmer Mot: 1 stemme</p>
<p>Sak 4</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om opprettelse av profil i Komparativ rett</p> <p>Det ble klargjort i møtet at det er et viktig prinsipp for forslagstillerne at språkemenner er en del av profilen.</p> <p>Det ble kommentert at det ville være uheldig om profilen ikke ble opprettet dersom språkemenner ikke vil kunne inngå som del av jusstudiet, da flere så et behov for en profil i komparativ rett.</p> <p>PMR ønsket å vedta å opprette profilen på prinsipielt grunnlag. Det spesifikke emneinnholdet i profilen må en komme tilbake til i etterkant av vedtak i språkemennespørsmålet.</p> <p>Vedtak</p> <p>Profil i Komparativ rett opprettes med oppstart høsten 2015 Profilen vil legges ut på nettider og opprettes i FS/StudentWeb så snart det endelige innholdet i profilen avklart.</p>

<p>Sak 5</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om profil i Naturressurser og miljø</p> <p>Vedtak</p> <p>a. Profil i Naturressurser og miljø opprettes Profilen vil legges ut på nettider og opprettes i FS/StudentWeb så snart som mulig og innen våren 2014. Administrasjonen kan garantere kollisjonsfrie eksamensdatoer for profilemner fom. våren 2014, men det vil først kunne undervisningsplanlegges med sikte på kollisjonsfri undervisning fom. høsten 2014, dette da undervisningsplanlegging for våren allerede er godt i gang.</p> <p>b. Emnet JUS 5831 Environmental Law and Economics endrer semester fra vår til høst fom. Våren 2015. Dvs. at emnet gis høsten 2013 og neste gang våren 2015</p>
<p>Sak 6</p>	<p>Vedtaks sak: Forslag om opprettelse av nytt valgемne i lovgivningslære</p> <p>Forslagstiller varslet at det kan være ønskelig å foreslå emnet som semiobligatorisk på 4. studieår på et senere tidspunkt.</p> <p>Ansvarlig faglærer har anledning til å starte opp undervisningen i emnet fom. våren 2014, men av hensyn til undervisningsplanleggingen som allerede er godt i gang vedtas emnet med oppstart høsten 2014.</p> <p>Vedtak</p> <p>Valgemnet Lovgivningslære opprettes fom. høsten 2014</p>
<p>Sak 7</p>	<p>Vedtaks sak: Økt krav til antall eksamensmøtte på valgемner for å opprettholde undervisningstilbud</p> <p>Saken har med fordeling av ressurser å gjøre, ved å ha en grense for når en skal gi undervisning i ett emne får en kanalisert ressurser dit der er flest studenter. Samtidig kan en opprettholde eksamenstilbud i flere emner. Det bør også være rom for at nye valgемner kan komme til, som da får anledning til å teste emnetilbudet i tre semestre før de eventuelt må legge ned undervisningen. JSU stilte seg enige til vedtaksforslaget men kommenterte at det er viktig for studentene med et bredt valgемnetilbud.</p> <p>Backer tok til ordet for å beholde grensen på 15, dette da valgемnene med relativt små grupper gir mulighet for tett lærerkontakt.</p> <p>Det ble klargjort at for de enkelte emner må en komme tilbake til om det er grunnlag for unntak fra hovedregelen med tanke på tilknytning til profil og eksternfinansiering.</p> <p>Votering:</p> <p>For: 7 stemmer Mot: 1 stemme</p>

	<p>Vedtak</p> <p>Krav til antall eksamensmøtte økes fra 15 til 20 studenter for å få sette opp undervisning på valgemner påfølgende semester. Tall for eksamensmøtte regnes ut som gjennomsnitt av de siste tre semestrene.</p> <p>Det nye kravet trer i kraft våren 2014, dvs. at første kutt i undervisningstilbud vil først gjøres våren 2015 (høsten 2014 for emner som har undervisning og eksamen både høst og vår).</p> <p>Kommentar innkommet etter PMR-møtet</p> <p>Studieårsansvarlig for 2. studieår sendte før PMR-møtet inn en forespørsel der han ba om at saken ble utsatt. Han ba om at saken skulle inkludere en redegjørelse for de undervisningsutgifter fakultetet har opp mot godtgjørelse per studiepoeng. Videre kommenterte han at høy eller lav oppslutning ikke burde være det eneste kriterium for avgjørelser om fag skal tilbys. Til slutt ble det bedt om at saken ble utsatt til ny studieårsansvarlig for 5. studier er på plass.</p> <p>Studieårsansvarlig for 2. studieår har i etterkant av møtet bedt om at saken gjenopptas, med saksfremlegg som inkluderer de spørsmål han reiste før møtet. Videre bes det om at det lages et saksfremlegg der spørsmålet om fakultetet som generell politikk bør fortsette å tilby valgemner der det ikke tilbys undervisning. Dette blir tatt opp i PMR-møte 29. november.</p>
<p>Sak 8</p>	<p>Orienteringssak: Tall for eksamensmøtte valgemner våren 2013</p> <p>Tall for eksamensmøtte våren 2013</p>
<p>Sak 9</p>	<p>Vedtakssak: Endre møtedato for PMR møtet i november</p> <p>Vedtak</p> <p>Neste PMR-møte flyttes til tirsdag 26. november kl 13.15</p> <p>Senere flyttet til fredag 29. november kl 13.15</p>
<p>Sak 10</p>	<p>Diskusjonssak: Fortløpende endring av tidspunkt for undervisning</p> <p>Oldernes la frem at JSU har forståelse for at det noen ganger er nødvendig å gjøre endringer i planlagt undervisning. Men når det skjer i slikt omfang at studenter mister hele eller store deler av tilbudet oppleves det som svært firkantet at det ikke er anledning til å bytte kurs. Studenter bruker mye tid på å få timeplanen til å gå opp med deltidsjobbing.</p> <p>Leder for studieseksjonen kommenterte at å bytte kurs i løpet av semesteret er en manuell jobb som medfører store administrative ressurser. Studieseksjonen ivaretar reglene for å endre undervisning, og alt som ikke står som godkjent grunn</p>

	<p>for å endre sendes til studieårsansvarlig.</p> <p>Det ble kommentert at en vil unngå <i>shopping</i> av kurs, noen kursleder er mer populære enn andre. Det er uheldig dersom noen kurs tømmes helt for studenter mens andre får overfylt klasserom. Dersom studenter får fritt gå på de kurs de ønsker kan dette bli konsekvensen.</p>
Sak 11	<p>Diskusjonssak: Undersøkelse av undervisningen på valgemner</p> <p>Det er et tilbakevendende tema om hva man kan gjøre for å allokere våre interne undervisningsressurser til de obligatoriske emnene. Studiedekan foreslo en løsning der en del av undervisningsplikten må oppfylles med undervisning på de obligatoriske emnene, en annen løsning kan være å gi lavere godskrivning for undervisning på andre emner.</p> <p>Ansvarlig for LLMs kommenterte noen valgemner er svært populære, og ved å gjøre en undersøkelse av hvilke dette er så kan en mer aktivt jobbe med rekruttering til disse emnene. Hun stilte spørsmål ved om noen obligatoriske emner burde endre kategori fra obligatoriske fag til semiobligatoriske emner eller valgemner, da noen områder mangler forsknings- og undervisningskompetanse. Til slutt kommenterte hun at det er uheldig om valgemner skal gis lavere godskrivning, også særlig med tanke på at det er mange kvinner som underviser på disse emnene.</p> <p>Studieårsansvarlig for 5. studieår la til at lavere godskrivning på valgemner var uheldig med tanke på at dette er spesialiserte fag som er forskningsbasert.</p>
Sak 12	<p>Diskusjons- og orienteringssak: Undervisnings- og eksamensbudsjettet for 2014</p> <p>Det ble kommentert fra flere at ressursene burde gå til å øke kvaliteten med å redusere antallet i kursgruppene, ikke ved å utvide kursrekker. På flere studieår er inntrykket at det er mye undervisning allerede. JSU foreslo også å bruke midlene til å øke skrivetreningen.</p> <p>De studieårsansvarlige bes ta dirkete kontakt med administrasjonen med konkrete forslag til utvidelser i undervisningstilbudet.</p>
Sak 13	<p>Orienteringssak: Evalueringsresultater periodiske emneevalueringer våren 2013</p> <p>Studieårsansvarlig for 4. studieår kommenterte evalueringen. Den tydeligste misnøyen er knyttet opp mot læringsmiljøet, og det fysiske læringsmiljøet får den dårligste tilbakemeldingen. Når det kom til undervisningen er tilbakemeldingene mer blandet. PMR bør understreke at alle bør foreta underveisevalueringer. Det ble videre diskutert om tilbudet med podcast fører til at oppmøtet på forelesninger blir lavere, og om det setter begrensinger for hvordan en ønsker å legge opp undervisningen. JSU representant Nittedal Lie understreket at for</p>

	studentene er podcast et udelt gode.
Sak 14	<p>Orienteringssak: Arbeidet med innføring av kvalifikasjonsrammeverket</p> <p>Alle ansvarlige faglærere har denne våren mottatt bestilling om oppdatering av læringskrav, de har blitt bedt om å dele læringskravene inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i henhold til kvalifikasjonsrammeverket. For de fleste emner er oppdaterte læringskrav godkjent, og det er publisert nye læringskrav på programnivå, noen engelskspråklige valgemenner og for emnene på 4. studieår.</p> <p>Imidlertid har fakultetet mottatt tilbakemeldinger fra studenter som opplever det som uheldig at disse oppdateres midt i semesteret. Av denne grunn har det blitt bestemt at for alle resterende emner vil administrasjon avvente publisering til slutten av semesteret, og endringene vil dermed gjelde fra og med vårsemesteret 2014.</p> <p>Det har vært noen utfordringer knyttet til arbeidet, blant annet at læringsutbyttebeskrivelsene har fått ulik detaljeringsgrad og at kategorien generell kompetanse har vært noe vanskelig å definere og dermed kan være litt uklart formulert. Det foretas nå en vurdering av om det bør gjøres noen justeringer før læringsutbyttebeskrivelsene publiseres for studentene.</p>
Sak 15	<p>Orienteringssak: Forskningsprosjekt om karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning</p> <p>Kunnskapsdepartementet (KD) har gjennomført et forskningsprosjekt mellom inntakskarakterene og karakterer ved uteksaminasjon. Karaktersettingspraksisen synes å variere så mye mellom institusjonene at karakternivået gir begrenset informasjon om studentens ferdigheter. De fire «gamle» universitetene og NHH fremstår med streng karaktersettingspraksis, mens mange av de statlige høyskolene fremstår med snill karaktersettingspraksis. Se rapport her: http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/uhrs_karakterrapport_for_2012_og_kds_forskningsprosjekt_om_k</p>
Sak 16	<p>Orienteringssak: Forslag om endringer av læringskrav/litteratur og hjelpemidler for emner gjeldende fom. våren 2014</p>
Sak 17	<p>Saker tatt på fullmakt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Godkjent nye læringskrav for emnet JUS5251 – Ekspropriasjonsrett fom. høsten 2014 - Maksimal ordgrense for fakultetsoppgaver er 3000 ord. De må gjerne være kortere. Dersom eksamensoppgaver benyttes, bes ansvarlig faglærer oppgi antall timer kandidatene hadde til disposisjon ved eksamen, slik at

	<p>studentene har mulighet til å besvare oppgavene på tilnærmet eksamensvilkår.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vedtatt retningslinjer for særskilt mappeinnlevering på første studieår - Godkjent ny beskrivelse om forkunnskapskrav på alle valgemner på ma-nivå. Tidligere kunne alle studenter ved UiO som hadde opptak til ett masterprogram avlegge valgemner på ma-nivå, denne gruppen har å ikke lengre unntak fra forkunnskapskravene - Oppdatert revidert litteratur for emnet JUS5503 - Human Rights and Counter-Terrorism: Striking a Balance - Oppdatert revidert litteratur for emnet JUS5850 International trade law - Oppdatert revidert litteratur for JUS5880 Finansmarketsrett - Oppdatert revidert tilleggslitteratur for faget Alminnelig forvaltningsrett, JUS2211 forvaltningsrett - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet HUMR5132 - Human Rights Law in Context, Vibeke Blaker Strand overtar som fagansvarlig fom. høsten 2013 - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet HUMR4504 - Human Rights in Practice, Kjetil M. Larsen overtar som fagansvarlig fom høsten 2013. - Godkjent ny ansvarlig faglærer for emnet JUS 5540 Public International Law, Cecilia M. Bailliet overtar som fagansvarlig fom høsten 2013. - Godkjent ny ansvarlig faglærer for faget Folkerett som inngår i emnet JUS2111 Statsforfatningsrett og internasjonal rett, Christin Voigt overtar som fagansvarlig fom. høsten 2013. - Godkjent nytt emnenavn for emnet JUR1820/JUS5820. Emnet her tidligere Design- varemerke og patentrett, er nå endret til JUR1820/JUS5820 Varemerke- og patentrett fom. våren 2014 - Godkjent endring av hjelpemidler for emnet JUR1590/JUS5590 Diskriminerings- og likestillingsrett. Endret fra "Regelverk og sakssamling, Diskriminerings- og likestillingsrett, Godkjent hjelpemiddel til eksamen", 2010. Endres til: Syse, Aslak (red.): Lovsamling i helse- og sosialsektoren 2013-2014 Gyldendal Akademisk 2013" - Godkjent godskrivning for emnet HUMR4504- Human Rights in Practice. Kurslederjobben gis en uttelling i undervisningsregnskapet som tilsvarer 20 undervisningstimer. I tillegg foreslås det at det gis 0,25 timer pr. praksisrapport, slik det gjøres for praksisrapportene i Master i rettsvitenskap. Gjelder fom. våren 2013 i undervisningsregnskapet. - Godkjent godskrivning knyttet til emnet MARL5120 (godkjent av dekanus) Kursleder MARL5120: 20 undervisningstimer (som ordinært valgemne, dvs 88,5 klokketimer) Kursleders arbeid med eksamen MARL5120: 8 klokketimer, Rettens formann MARL5120: Time for time under mock trial + 10, klokketimer i forberedelse til eksamen - Til orientering: PMR vedtok den 23 oktober at emnene JUS5410 Petroleumsrett og JUS5411 Petroleum Law skulle revideres innen våren 2014. Revisjonen av emnene er forsinket, imidlertid har Institutt for sjørett ikke brukt flere undervisningstimer til de to emnene samlet sett enn det som PMR ba om - Godkjent å gi undervisningstilbud i hvordan skrive engelsk «paper» for studenter som avlegger engelske juridiske valgemner. Det settes opp en dobbelforelesning i tema høsten 2013. - Godkjent endring av emnebeskrivelsen for emnet HUMR4504 Human Rights in Practice. Tidligere tekst: "<i>Examination: Students who undertake</i>
--	---

	<p><i>an internship should write an internship report of maximum 8 pages. Students who do not undertake an internship should write an essay of maximum 15 pages.</i> Ny tekst: <i>"Examination: Students who undertake an internship should write an internship report of maximum 8 pages. Students who do not undertake an internship should write an essay of maximum 15 pages. The student must formulate in writing the topic of the research project and a brief statement of methodology. The topic and research project must be approved in writing by the course leader in advance. Further instructions about the essay will be given during the course."</i></p>
Sak 18	<p>Erfaringer fra studieårene, LLMs, JSU og nytt fra Kåre</p> <p>4. studieår: Det har blitt avholdt to forelesninger i klart juridisk språk på 1. studieår. Første forelesning hadde god tilslutning med full misjonssal, på den andre var oppmøtet sterkt redusert. Det bør tas stilling til om en skal gjenta opplegget, eller redusere det til én dobbeltforelesning.</p> <p>JSU har tatt kontakt ang. publisering av reviderte læringskrav, se sak 14. Studieårsansvarlig på 4. studieår vil gi et formelt svar til JSU via administrasjonen angående dette.</p> <p>1. studieår: Ingen spesielle kommentarer</p> <p>5. studieår: Sak om endring av reglement for praksisplasser vil legges frem for PMR i neste møte.</p> <p>Det er innført at veileder ikke skal være sensor på masteroppgaver, og prosessen følges tett nå det første semesteret.</p> <p>Det er gjennomført seminar for veileder på masteroppgaver, tilbakemeldingene var veldig positive og det anbefales at dette opprettholdes de videre semestrene.</p> <p>LLMs: ICTL-programmet ønsker å gjøre bruk av moot court.</p> <p>Studiedekan: Lilleholt orienterte kort om de mange prosjekter som pågår ved fakultetet.</p> <p>JSU: Allmøtet er gjennomført og det er valgt nye representanter.</p>
Sak 19	Eventuelt

Til: PMR
Fra: Anne-Brit Strandset

Dato: 30.10.2013
Saksnr.:

Endring av Reglement for praksisordning i masterstudiet i rettsvitenskap

Det er ønskelig å foreslå en presisering i Reglement for praksisordning i masterstudiet i rettsvitenskap. Praksisplasser fordeles hvert semester under fordelingsmøtet og ved bruk av loddtrekning for å avgjøre hvilke studenter som velger praksisplass først. Dette fremgår av reglementets § 6 (4).

I reglementet er det lagt inn en prioritert rekkefølge for loddtrekning dersom det skulle vise seg å være færre praksisplasser enn det er studenter.

Bakgrunnen til endringsforslaget er at ved fordelingsmøtet høsten 2013 ble studenter på 5. studieår prioritert foran 4. års studenter fordi det ved søknadsfristen var mangel på plasser. 5. års studenter som hadde tatt kontakt med administrasjonen før fordelingsmøtet hadde blitt informert om at de skulle få trekke plasser før 4. års studenter. Ved fordelingsmøtet viste det seg at det da ikke lenger var mangel på plasser. Det var færre som møtte opp enn det var tilgjengelige plasser. Administrasjonen holdt seg til den informasjonen som var gitt til 5.års studentene og viste til reglementet. Det førte til at 4.årsstudentene ble misfornøyde da 5. studieår fikk velge først. Den foreslåtte teksten rydder opp i dette.

Forslag til vedtak

§ 6 (4-6)

4. Søkere får tildelt plass på fordelingsmøtet. Alle søkere deltar i loddtrekning som er bestemmende for i hvilken rekkefølge studentene skal velge praksisplass blant de plassene som er til fordeling.
5. Praksisplass tildeles etter studentens valg blant praksisplasser som ikke er tildelt tidligere.
6. Er det flere søkere enn plasser gjelder følgende prioritering:
  - A. Studenter som har bestått 4. studieår.
  - B. Studenter som har bestått 3. studieår

- C. Dersom ikke alle plasser lar seg tildele etter denne rangeringen, foretas loddrekning innenfor den gruppen som står for tur til tildeling.

Endres til

§ 6 (4-6)

4. Søkere får tildelt plass på fordelingsmøtet. Alle søkere deltar i loddrekning som er bestemmende for i hvilken rekkefølge studentene skal velge praksisplass blant de plassene som er til fordeling.
5. Praksisplass tildeles etter studentens valg blant praksisplasser som ikke er tildelt tidligere.
6. Er det flere søkere **ved fordelingsstidspunktet** enn plasser gjelder følgende prioritering:
- A. **Loddrekning blant** studenter som har bestått 4. studieår.
  - B. **Loddrekning blant** studenter som har bestått 3. studieår
  - C. Dersom ikke alle plasser lar seg tildele etter denne rangeringen, foretas loddrekning innenfor den gruppen som står for tur til tildeling.

Se Reglement for praksisplasser her:

http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS5010/reglement_praksisordning_masterstudiet_rettsvitenskap.html

Med hilsen

Anne-Brit Strandset
Seniorkonsulent

Den 11.10.2013 20:23, skrev Hanna Nicholls:
Hei,

her kommer en diskusjonssak JSU ønsker å ta opp i PMR:

Pant- og konkursrett på 3. studieår

JSU har fått tilbakemeldinger fra studenter som savner fagene pant og konkurs på 3. studieår. Tilbakemeldingene går på at dette er praktiske fag, som man både har stor bruk for i arbeidet med Juss-buss, som trainee og som advokat- og dommerfullmektig.

I tillegg henger disse fagene nøye sammen med faget dynamisk tingsrett, og vi ser at en del studenter i praksis låner bøker i disse fagene for å forstå dynamisk tingsrett.

JSU har diskutert muligheten for å løse mangelen på disse fagene med en variant av faget Internasjonal gjeldsforfølgingsrett på bachelornivå, men vi har etter dialog med professor Røsæg forstått at dette ville gi studenter som tok et slikt emne, en fordel fremfor andre studenter.

JSU ønsker derfor å diskutere med PMR hvordan denne fagsammensetningen fungerer.

Med vennlig hilsen

Hanna Nicholls
JSU

Til: PMR

Dato: 05.11.2013

Saksnr.: 2013/13765 TRONSK

Prosjekt studiekvalitet - tiltak 5 b - vurdere endringer i godskrivningsreglementet

I fakultetets arbeid med studiekvalitet er det et viktig tiltak å øke andelen interne lærere som underviser i obligatoriske fag.

Tall fra undervisningsregnskapet viser at ca. halvparten av undervisningen gjøres av interne/eksterne, jfr. vedlagt tabell og figur 1. Tabellen viser antall timer i undervisningsaktiviteter (forelesninger, kurs og PBL) for perioden høst 2011 til vår 2013, fordelt pr studieår og pr interne/eksterne. Det er store variasjoner mellom det enkelte studieår. 1. studieår har overvekt av interne, mens både 3. og 4. studieår har overvekt av eksterne. Når det gjelder valgemner så er det stor overvekt av interne.

Fakultetsledelsen har bestemt å utrede tiltak som stimulerer til at målet om økt andel interne lærere oppnås. De studieårsansvarlige v/PMR rådspørres i denne sammenheng og bes om å komme med innspill til tiltakene.

Alternativer:

1. Separat undervisningsplikt i obligatoriske fag og valgemner.

I gjeldende system er det en felles plikt for alle typer undervisning, mens eksamensaktiviteter er skilt ut i en egen plikt. På samme måte er det mulig å ha en separat undervisningsplikt for obligatoriske fag, og en for valgemner.

- a. Minimumsantall timer for obligatoriske fag
- b. Minimumsandel timer for obligatoriske fag

Forventet effekt:

I forhold til totaltallet timer som tilbys utgjør valgemner en liten del (ca 14%). De fleste av de interne lærerne underviser derfor pr i dag mer i obligatoriske fag enn i valgemner. Det er likevel mange som har lite eller ingen undervisning i obligatoriske fag. Data fra Aura for vårsemesteret 2013 viser at det var 20 lærere som hadde all undervisning i valgemner, og ytterligere 6 som hadde mindre enn 33% undervisning i obligatoriske fag.

Ved f.eks. en minimumsandel på 50% for obligatoriske fag ville dette ha frigjort ca 200 timer. For hele perioden høst 2011 til vår 2013 anslås effekten til ca 800 timer; hvilket ville ha økt andelen interne på studieår 1 til 4 fra 50% til 57%.

2. Differensierte godskrivningssatser for obligatoriske fag og valgemner.

I gjeldende system godskrives alle typer undervisning likt og obligatoriske fag godskrives likt med valgemner:

- Faktor 4,43 for interne lærere
- Faktor 5,00 for eksterne lærere

En økning av godskrivningssatsen for undervisning i obligatoriske fag vil stimulere til at en større andel av undervisningsressursen brukes i disse fagene. Dette kan gjøres på ulike måter og kombinasjoner av disse:

- a. differensiere mellom type undervisning; forelesninger og kurs
- b. differensiere mellom eksterne og interne
- c. differensiere mellom de enkelte studieår

Forutsetningen for endringene er at den totale ressursbruken ikke økes vesentlig.

Vedlegg 2 viser eksempel på ulike simuleringer med kombinasjoner av ovennevnte som alle gir omtrent uendret ressursbruk. F. eks. viser simulering nr 1 effekten av å øke til faktor 5,5 for alle forelesninger for både interne og eksterne, og redusere til faktor 4 på valgemner. Nr. 2 viser effekten av å øke til faktor 5,25 for forelesninger og kurs for både interne og eksterne på 3. og 4. studieår, og reduserer til faktor 4 på valgemner, osv.

Med hilsen

Kåre Lilleholt
Studiedekan

Trond Skjeie
Prosjektleder

Vedlegg:

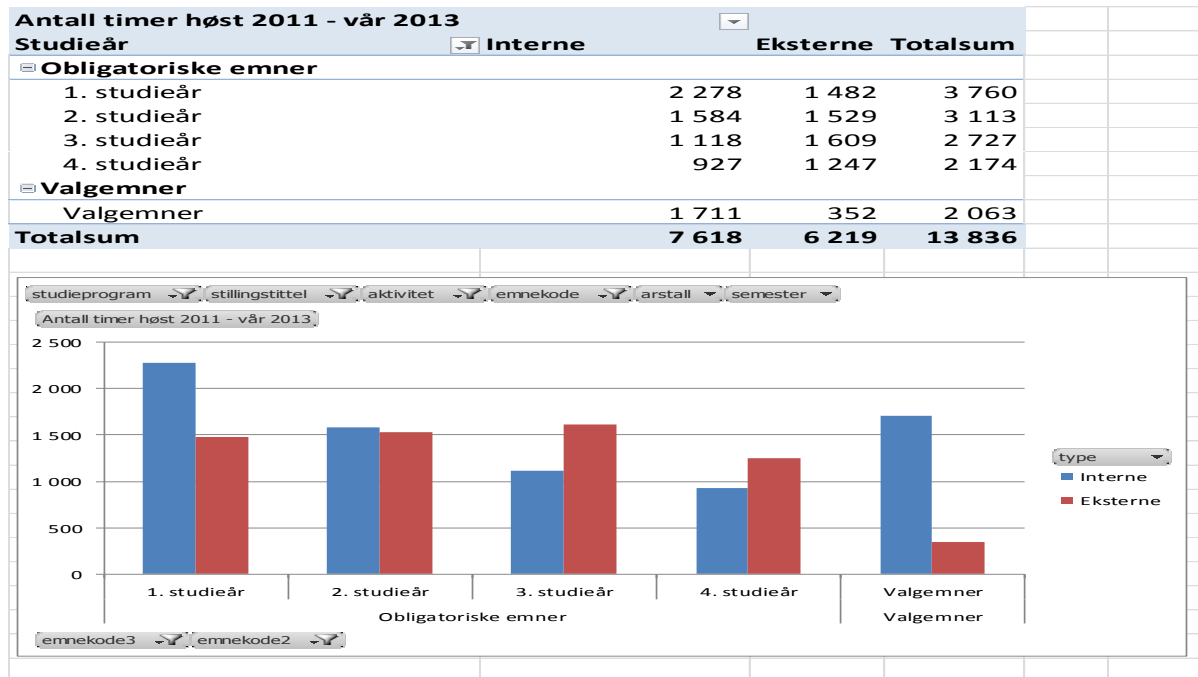
1. Antall timer i undervisningsaktiviteter for perioden høst 2011 til vår 2013, fordelt pr studieår og pr interne/eksterne.
2. Simuleringer av endringer i godskrivningssatser

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Trond Skjeie
+4722859304, trond.skjeie@jus.uio.no

VEDLEGG – UNDERVISNINGSDATA FRA AURA

1. Undervisning pr studieår og pr interne/eksterne lærere

SIMULERING AV ALTERNATIVE GODSKRIVNINGSSATSER

		Kurs			Forelesninger			Totalt kurs og forelesninger		
		Sats interne	Sats eksterne	Klokketimer	Sats interne	Sats eksterne	Klokketimer	Sum undervisningstimer	Sum klokketimer	
0	Dagens modell	1. studieår	4,43	5,00	8 094	4,43	5,00	924	1 923	9 018
		2. studieår	4,43	5,00	6 412	4,43	5,00	1 355	1 662	7 767
		3. studieår	4,43	5,00	3 591	4,43	5,00	1 095	1 006	4 686
		4. studieår	4,43	5,00	6 213	4,43	5,00	1 445	1 640	7 658
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,43	5,00	5 907	1 300	5 907
		Sum alle år				24 311			10 726	7 530
1	Sats 5,5 for forelesninger 1.-4. år sats 4 for forelesninger 5. år, uendret sats for kurs	1. studieår	4,43	5,00	8 094	5,50	5,50	1 133	1 923	9 227
		2. studieår	4,43	5,00	6 412	5,50	5,50	1 661	1 662	8 073
		3. studieår	4,43	5,00	3 591	5,50	5,50	1 342	1 006	4 933
		4. studieår	4,43	5,00	6 213	5,50	5,50	1 771	1 640	7 984
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,00	4,00	5 200	1 300	5 200
		Sum alle år				24 311			11 107	7 530
2	Sats uendret for 1.-2.år, sats 5,25 for kurs og forelesninger 3.-4. år og sats 4 for forelesninger 5. år	1. studieår	4,43	5,00	8 094	4,43	5,00	924	1 923	9 018
		2. studieår	4,43	5,00	6 412	4,43	5,00	1 355	1 662	7 767
		3. studieår	5,25	5,25	3 999	5,25	5,25	1 281	1 006	5 280
		4. studieår	5,25	5,25	6 918	5,25	5,25	1 691	1 640	8 609
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,00	4,00	5 200	1 300	5 200
		Sum alle år				25 423			10 451	7 530
3	Sats 6 for interne forelesninger 1.-4.år Uendret sats for kurs interne Sats 4,5 for kurs eksterne 1.-4.år Uendret sats for 5. år	1. studieår	4,43	4,50	7 664	6,00	5,00	1 215	1 923	8 880
		2. studieår	4,43	4,50	6 072	6,00	5,00	1 782	1 662	7 854
		3. studieår	4,43	4,50	3 401	6,00	5,00	1 440	1 006	4 841
		4. studieår	4,43	4,50	5 884	6,00	5,00	1 900	1 640	7 783
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,43	5,00	5 907	1 300	5 907
		Sum alle år				23 022			12 244	7 530
4	Sats 7 for interne forelesninger 1.-4.år uendret sats for eksterne forelesninger 1.-4.år sats 5 for interne kurs 1.-4.år sats 4 for eksterne kurs 1.-4.år sats 4 for 5.år	1. studieår	5,00	4,00	7 725	7,00	5,00	1 401	1 923	9 125
		2. studieår	5,00	4,00	6 120	7,00	5,00	2 054	1 662	8 174
		3. studieår	5,00	4,00	3 428	7,00	5,00	1 659	1 006	5 087
		4. studieår	5,00	4,00	5 930	7,00	5,00	2 190	1 640	8 119
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,00	4,00	5 200	1 300	5 200
		Sum alle år				23 202			12 503	7 530
5	Sats 5,5 for interne kurs og forelesninger 3.-4.år sats 4,5 for eksterne kurs og forelesninger 3.-4.år uendret sats for 1.-2.år uendret sats for interne 5.år	1. studieår	4,43	5,00	8 094	4,43	5,00	924	1 923	9 018
		2. studieår	4,43	5,00	6 412	4,43	5,00	1 355	1 662	7 767
		3. studieår	5,50	4,50	3 809	5,50	4,50	1 318	1 006	5 126
		4. studieår	5,50	4,50	6 589	5,50	4,50	1 739	1 640	8 327
		5. studieår	4,43	5,00	0	4,43	4,00	5 647	1 300	5 647
		Sum alle år				24 903			10 983	7 530

Til: PMR

Dato:
15.11.2013
Deres ref.:
Vår ref.:

Administrative betraktninger knyttet til forslag om endringer i godskrivningsreglementet

PMR er bedt om å diskutere alternative endringer i godskrivningsreglementet for å øke andelen interne lærere som underviser i obligatoriske fag. Administrasjonen har samlet noen kommentarer fra studie- og eksamensseksjonen knyttet til den praktiske gjennomføringen av de ulike tiltakene.

1. Separat undervisningsplikt i obligatoriske fag og valgemner

Det juridiske fakultet bruker systemet AURA for å lage undervisnings- og eksamensregnskap, et system som er felles for flere fakulteter ved UiO. IT-seksjonen har meldt om at registrering og utregning av separat undervisningsplikt ikke kan håndteres i dagens AURA-system.

Det vil si at det må regnes ut manuelt for hver enkelt lærer og status for separat undervisningsplikt må komme som et vedlegg til regnskapet. Vedtak som legger opp til manuelle registreringer på siden av de datasystemer som brukes av administrasjonen står i kontrast til den sentrale IHR-prosessen ved UiO, som legger opp til effektivisering av administrative prosesser.

Om separat undervisningsplikt vedtas må det fastsettes hvordan lærere som ikke oppfyller undervisningsplikten på obligatoriske fag skal følges opp, og hvem som har ansvar for å pålegge endringer. Det er til sammenligning i dag ingen fast oppfølging av lærere som ikke oppfyller krav om sensur av 2 masteroppgaver hvert semester, som del av den generelle eksamensplikten. Dette fordi det må gjennomgås manuelt og det er uklart hvem som skal instruere lærere å gjennomføre dette dersom det ikke oppfylles.

Det vil også være viktig for administrasjonen å få klare instruksjoner knyttet til håndtering av søknader om unntak av slik plikt og hvordan fradrag skal registreres på de ulike pliktdelene.

2. Differensierte godskrivningssatser for obligatoriske fag og valgemner.

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Rent administrativt vil differensierte satser kunne håndteres enklere enn separat plikt. Dette da det i AURA kan opprettes flere satser for godskrivning som undervisningsplanleggere bruker når de registrerer undervisning. Differensierte satser vil imidlertid også føre til merarbeid, dette da arbeidet med å registrere undervisning vil bli ytterligere komplisert, og det vil videre øke risikoen for feilregistrering ettersom man må velge mellom flere ulike satser for godskrivning.

Tilbakemeldingen fra undervisningsplanleggerne er at erfaringene på studieårene er at differensierte satser er et meget effektivt virkemiddel for å allokere ressurser fra ett sted til ett annet. Da man tidligere ga lavere uttelling for PBL-kurs og lavere uttelling for samme kursrekke var den interne andelen på denne undervisningen svært lav. Nå i dag som godskrivningen er lik er intern andel på PBL høy og doble kursrekker er hovedregel.

UiOs høyeste sats for undervisning er originalforelesning med godskrivning 5 klokke timer inkludert gjennomføring av undervisning, se: http://www.uio.no/for-ansatte/ansettelsesforhold/lonn_utbetal/lonn/lonnstabeller/tab-timehjelp.html. Dersom man velger innføring av differensierte satser som går ut over UiOs satser må dette avklares med UiO.

Generelt om undervisning i valgemner

Flere av undervisningsplanleggerne peker på for valgemner er det snakk om korte forelesningsrekker. Dersom en større andel av rekkene skal foreleses av eksterne krever det meget godt samarbeid mellom de involverte for å ivareta helheten og kvaliteten i kurset. På de obligatoriske fagene er det mange undervisningsrekker å fordele ut til interne og eksterne, og hovedregelen er at en rekke håndteres av en person. For valgemner er det vanskeligere med en høy ekstern andel innenfor de enkelte emnene da det være risiko for å få en oppstykket forelesningsrekke.

Administrasjonen foreslår å ta i bruk de innmeldte ønskene fra lærernes om undervisning i de obligatoriske fagene i større utstrekning, og heller ta opp å flytte på undervisning fra valgemner til obligatoriske fag for den enkelte vitenskapelige med relevant fagbakgrunn.

Saksbehandler:

Kristin Steen Slåttå

22 85 98 61, k.s.slatta@jus.uio.no

Vedlegg til sak 7

Periodisk emnerapport om women's law and human rights Utarbeidet av ansvarlig lærer professor Anne Hellum i oktober 2013.

1. Kort om kurset

Kurset women's law and human rights omfatter både master og bachelorer studenter - MA JUS 5910 og BA JUS 1910. Lærerne som underviser på kurset er Anne Hellum (ansvarlig lærer) og faglærerne Kirsten Ketscher og Ingunn Ikdahl. Det er et godt samarbeid mellom lærerne som har undervist på dette kurset i en årrekke.

Kurset tilbys etter ønske fra studieadministrasjonen både bachelorer og masterstudenter på grunn av den store pågangen av utenlandsstudenter (fra et faglig synspunkt er det ønskelig å ha separate kurser for BA studenter og MA studenter – dette er utdypet nedenfor).

Studentene som tar kurset har ulike fagbakgrunn og kommer fra ulike deler av verden, dvs Norge, Norden, Afrika, Asia, Australia, Nord Amerika og Mellom Amerika. Kurset anlegger på denne bakgrunn et globalt et kvinne- og menneskerettighetsperspektiv med fokus på retten til likestilling og ikke-diskriminering etter relevante internasjonale og regionale instrumenter generelt og dens konkretisering i forhold til utvalgte sosiale og økonomiske rettigheter spesielt. Rettighetenes realisering, herunder det internasjonale/regionale vernets effektivitet og legitimitet behandles i lys av utvalgte nasjonale og lokale case studier. Studentene på kurset ses som en ressurs og oppfordres til aktivt å bidra med erfaringer, undersøkelser og rapporter om kvinne- og menneskerettighetssituasjonen i deres egne land.

2. Kursbeskrivelse (etter pensumendring i 2013)

Kurset har siden forrige evaluering (for tre år siden, se rapport fra Ingunn Ikdahl) vært revidert to ganger (sist gang høsten 2013) med sikte på å fange opp nyere internasjonal faglitteratur, den raske utviklingen i internasjonale overvåkingsorganer og nye dommer fra internasjonale og nasjonale domstoler som referer til CEDAW. Fra og med våren 2014 foreslås boken ***Women's human rights: CEDAW in international, regional and national law*** redigert av Anne Hellum og Henriette Sinding Aasen som grunnbok for kurset. Dette utgjør en forenkling av læreboksituasjonen.

Fra den reviderte fagbeskrivelsen siteres:

This course presents the international legal framework for women's human rights with emphasis on basic principles such as equality and non-discrimination, freedom, integrity and dignity embedded in the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). The principle of substantive equality and direct, indirect, structural and intersectional discrimination is elaborated in the light of the CEDAW with reference to relevant provisions in the Covenant on Civil and Political Rights, the Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, European Union Law and the Protocol to the African Charter on the Rights of African Women. The right to equality and non-discrimination, integrity and freedom is

substantiated through a focus on the right to work, reproductive health rights, the right to protection against violence, the right to housing and land and the right to water and sanitation. National and local case studies from Scandinavia, Asia and Africa demonstrate how state and non-state actors have invoked, adopted or resisted the CEDAW and related instruments in different legal, political, economic and socio-cultural contexts.

Cross-cutting core topics are

- The CEDAW regime's added value in comparison to and in interaction with other international mechanisms with focus on the CEDAW's gender specific, *transformative* and holistic approach
- How international law responds to women's lived realities with focus on protection against violence and social economic rights such as the right to work the right to a home and the right to water
- The relationship between different human rights principles, such as gender equality, freedom of religion and protection of custom and culture.
- The domestication of women's right to gender equality and non-discrimination through civic action, legislation and judicial review
- Access to law: NGO's as mediators and translators between international, national and local norms.

3. Bakgrunn, utvikling og generelle utfordringer

Antallet påmeldte studenter og studenter som tar eksamen i dette faget øker hvert år. I 2013 hadde 75 studenter (BA og MA) meldt seg opp til eksamen mens 56 studenter skrev seg på kursets deltakerliste. Av disse gikk 53 studenter opp til eksamen. Blant MA studentene møtte 2 av 24 som var oppmeldt til eksamen ikke opp. Blant BA studentene møtte 20 av 51 studenter som var oppmeldt til eksamen ikke opp. Nesten alle studentene som skrev seg på deltakerliste fulgte kurset gikk opp til eksamen. Det virker som om det er vanlig at BA studentene skriver seg på flere kurs enn de har kapasitet til å følge og avlegge eksamen in.

Det er ulike grunner til at studenter faller fra. Jeg har fått tilbakemelding fra en student som sluttet på kurset på grunn av arbeidssituasjonen:

Hi,
 jeg heter XX og har deltatt på kurs "women's law and Human Rights" i noen måneder. Da jeg fikk jobb var det ikke mulig for meg å fortsette. Hver gang jeg kunne delta på kurset ditt var det en veldig bra opplevelse. Jeg har også lest hele pensum og det var veldig interessant. Jeg er italiensk, har tatt mastergrad i norsk i Italia. Nå jobber jeg som kursleder ved Stamina kurscenter, et opplæringscenter for innvandrere. Der er det mange kvinner fra hele verden, med mange historier der. Jeg har også vært i Afrika, og har vært prosjektleder i et prosjekt for å forebygge malaria med en organisasjon som heter Human Rights International. Jeg har veldig lyst til å ta en PHD, derfor spør jeg om jeg kunne ha et møte en dag etter kl. 16.00, for å fortelle deg om noen forslag og å se hva du synes om det. Jeg har også vedlagt min CV. Jeg håper å høre fra deg enten gjennom mail eller telefon. mob..
 Med vennlig hilsen XX

Studentene utgjør en svært sammensatt gruppe, både geografisk, med hensyn til fagbakgrunn og faglig nivå. Mens den faglige og geografiske diversiteten er en ressurs er det ulike faglige nivået et problem – ikke så mye i forhold til angivelse av de formelle

læringsutbyttetmålene som i forhold til selve undervisningsopplegget. Tidligere var kurset tildelt ekstratimer for ikke-jurister hvor elementære metodiske og rettskildemessige spørsmål ble behandlet, for eksempel hvordan de finner internasjonale kilder på nettet og hvordan de bruker dem. Med reduksjon av undervisningstilbudet og knappe 10 dobbelttimer må en del grunnkunnskaper tas for gitt og studentene som ikke har juridisk bakgrunn må greie seg som best det kan med foreliggende generelle tilbud fra Fakultetet.

Masterstudentene består av norske studenter som tar mastergraden i rettsvitenskap, studenter som tar Master i Public and International Law (PIL), Master of Arts in Human Rights ved SMR, Master i Gender Studies ved Senter for tverrfaglige kjønnsstudier (STK) og noen spredte masterstudenter fra statsvitenskap, internasjonal politikk og sosialantropologi. Studentene kommer fra Norge, Europa, Asia, Afrika og Latin Amerika. En del av masterstudentene har ikke bachelor grad i rettsvitenskap og deres engelskkunnskaper er varierende. Ca 2/5 av avlagte eksamener i faget våren 2013 var mastergradsstudenter.

Bachelorstudentene består i stor grad av utvekslingsstudenter fra EU (Erasmus) og Norden (NORPLUS) og et økende antall norske juss studenter som tar faget på bachelor nivå. Ca 3/5 av avlagte eksamener våren 2013 var BA studenter. BA studentenes oppgaver var med unntak av noen meget gode besvarelser og større strykprosent (studenter som åpenbart ikke hadde brukt mye tid på å lese pensum) nesten like gode som masterbesvarelsene. Dette kan skyldes at flertallet av BA studentene er juss studenter mens en stor del (anslagsvis 1/3 av MA studentene har ikke-juridisk bakgrunn).

Kurset har siden 2012 inngått i valgmenyprofilen **Velferd og likeverd** som engelsk språklig emne. Det var i 2013 ca 10 norske studenter som tok eksamen – noen på BA nivå men de fleste på MA nivå. Dette er en meget positiv utvikling når det gjelder å få norske studenter til å ta engelskspråklige fag. Jeg hadde et eget møte med denne studentgruppen for å høre deres syn på kursets relevans og problemer forbundet med å følge undervisning og besvare eksamensoppgave på engelsk. Flere av de norske juss studentene hadde bodd eller studert i utlandet og var spesielt interessert i menneskerettigheter og utvikling. Jeg har etter eksamen vært i kontakt med tre studenter som fikk meget gode karakterer og ønsker å skrive 30 eller 60 studiepoengs oppgave om utviklingsrelaterte kvinne- og menneskerettighetsspørsmål. Den økte interessen for kurset blant norske juss studenter er en meget positiv utvikling som vil bli fulgt opp gjennom veiledningstilbud i valgmenyprofilen.

Konklusjon:

Studenttallet har iløpet av de siste tre år økt betraktelig og det bør vurderes å erstatte eksisterende kurs med et kurs på BA nivå som gir en innføring i internasjonal diskriminerings- og likestillingsrett med særlig sikte på det høye antallet norske, nordiske og europeiske studenter og et globalt/komparativt kurs på MA nivå som henvender seg til de internasjonale MA studentene som kommer fra ulike verdensdeler og ulike fagdisipliner.

4. Konkret vurdering av pensum, undervisning, infrastruktur og eksamen i lys av det innhentede spørreskjem og midtveisevaluering

Pensum er siden forrige evaluering revidert med angivelse av 500 sider for masterstudenter og 400 sider for bachelorstudenter. Som opplyst ovenfor foretas det jevnlig revisjon av pensum med sikte på å fange opp endringer i rettsutvikling og nyere internasjonal faglitteratur. Studentene er, som framgår av spørreskjema, stort sett fornøyd med pensum. Dette bestyrkes av at jeg får mange personlige henvendelser fra studenter som ønsker å skrive oppgave (norske og internasjonale) og også studenter som ønsker referanse i forbindelse med søknad om stilling i internasjonale organisasjoner.

Konklusjon: Pensumsituasjonen er tilfredsstillende

Undervisningen strekker seg over 10 dobbelttimer, en gang i uken. På grunn av det høye studenttallet har kurset per i dag mer forelesningspreg enn tidligere års seminarform.

Forelesning/powerpoint/diskusjon: Ved semesterstart legges det ut studieplan med oversikt over tema, litteratur og rettskilder, særlig sentrale dommer til hver time. Studentene forventes å forberede seg til hver gang for å kunne delta i diskusjon i klassen. Studentene blir i tillknytning til lærernes framleggelse stilt spørsmål og bedt om å kommentere omstridte rettsspørsmål og aktuelle dommer. Våren 2013 diskuterte jeg med studentene (både ved kursets begynnelse og midtveisevaluering) om de ønsker diskusjon i grupper eller plenum og det var en klar preferanse for plenumsdiskusjon. En del av studentene møter regelmessig, er godt forberedt og deltar i diskusjon mens en nokså stor del av studentene møter uregelmessig og dårlig forberedt. Studentene ønsker powerpoint presentasjoner som en hjelp til å fange inn sentrale begreper, dommer etc. De har også uttrykt ønske, både på forelesningen og i spørreskjema undersøkelse om å få utlagt power point presentasjon i forkant av forelesning. Dette ønsket har ikke blitt etterkommet fordi jeg mener studentene bør oppfordres til å arbeide selvstendig med stoffet. Noen av lærerne på kurset bruker av denne grunn ikke power point.

Muntlig studentframleggelse: En dobbelttime er satt av til studentframleggelse . Studentene deles inn i grupper som skal undersøke hvordan CEDAWs standarder gjennomføres på ulike rettsområder i ulike land. Dette krever selvstendig undersøkelse og analyse av et bredt spekter kilder. Våren 2013 deltok ca halvparten av studentene i gruppearbeid og mange av framleggelsene viste evne til å arbeide selvstendig og vurdere det internasjonale vernets styrke og svakhet. En del av studentene deltok ikke i gruppearbeid og møtte ikke opp til framleggelsene.

Innlevering av skriftlig arbeid: I tillegg til de 10 dobbelttimene gis studentene tilbud om å innlever skriftlig essay over et oppgitt emne. Hver student får individuelle skriftlige tilbakemeldinger i tillegg til gjennomgang og diskusjon. Inneværende år innleverte 23 studenter essay. Jeg søker hvert år Fakultetet om adgang til å gi studentene dette tilbudet.

Det framgår av spørreundersøkelsen at noen studenter er misfornøyd med sin egen innsats og har ønske om å et undervisningstilbud som aktiverer dem mer.

Konklusjon: På grunn av det høye studenttallet og uregelmessig frammøte er det vanskelig å sørge for at alle studentene aktiviseres og får tilbakemelding på hvor det står faglig.

Deltakelse i gruppearbeid og innlevering av skriftlige arbeid er frivillig.

- For å sikre at studenter leser og forbereder seg til hver gang mener jeg det bør det vurderes å innføre møteplikt, plikt til å innlevere skriftlig arbeid og plikt til å delta i gruppearbeid. Jeg har inntrykk av at mange studenter melder seg på flere kurser enn de har kapasitet til å følge opp og ”shopper” rundt.
- Tilbud om innlevering av skriftlig arbeid (Mock Exam) må opprettholdes. Det er svært viktig at studentene arbeider skriftlig med stoffet. Det økende antallet innleverte oppgaver tyder på at dette er et viktig tilbud for mange studenter. Dessuten gir det en unik anledning til å konkretisere for studentene hva som ligger i læringskravene.
- Tidligere år var det mulig å søke om en til to ekstra seminarer for master studentene med sikte på fordypning. Det bør innføres minst en ekstra dobbelttime for master studenter– slik at stoff og problemstillinger som ikke inngår i BA undervisningen kan behandles i eget seminar for MA studentene. Det må tas hensyn til at pensum på MA nivå er 100 sider lenger enn på BA nivå.
- For å aktivere studentene, særlig svake studenter, er det behov for å utarbeide spørsmål til hver forelesningstime slik at de er forberedt på diskusjone i klassen.

Tiltak for å skape interesse: I tillegg til de 10 dobbelttimene får studentene hver semester tilbud om å delta på faglige arrangementer i regi av forsker gruppen RIKS/KVIBALD. I 2012 fikk klassen møte FNs spesialrapportør om vold mot kvinner under hennes besøk i Oslo. I 2013 ble kursdeltakerne invitert til halvdagsseminar kvinners menneskerettigheter og religion med bl.a Professor Frances Raday fra UNHCRs Working Group on Elimination of All Forms of Discrimination against Women og professor Rikki Holtmaat fra University of Leiden og professor Karima Benone fra UCLA , alle ledende internasjonale fagpersoner på dette feltet. En stor del av klassen deltok på seminaret som aktualiserete og konkretiserte sentrale deler av pensum.

Lokaler. Studieadministrasjonen legger på grunn av det høye antallet studenter som melder seg opp til eksamen kurset til de store auditoriene. Fordi jeg erfaringsmessig vet at antallet studenter som melder seg opp til eksamen ikke er i samsvar med antallet studenter som faktisk følger kurset og tar eksamen anmoder jeg hvert år studieadministrasjonen om å få tildelt det største seminarrommet i DN , 540 til kurset. I dette lokalet er det frisk luft og plass til ca 50 studenter – det er et rom hvor bordene kan settes sammen til kortere gruppediskusjoner.

Konklusjon:

Tilgangen til store seminarrom som DN 540 bør gjøres lettere av hensyn til læringsmiljøet.

Eksamen. I tråd med eksamensreglementet er det 4 timers skriftlig eksamen.

Eksamensoppgaven tar sikte på å teste studentenes forståelse av grunnleggende teorier og begreper innen diskriminerings- og likestillingsrett, herunder utviklingslinjer i det internasjonale rettskildet bildet og evne til god argumentasjon og selvstendige vurderinger. En del av studentene som har svart på spørreskjema ønsker en annen eksamensform en 4 timers eksamen.

Konklusjon: Eksisterende eksamensform er ikke ideell men vi kan leve med den inntil videre.

5. Læringsutbytte

Læringsutbytteformuleringene er revidert siden forrige evaluering med sikte på å angi hva studentene på bachelor og masternivå skal kunne etter eksamen. Eksamenstall og eksamensresultater gir grunn til å anta at studentene forstår læringsutbytteformuleringene. I 2013 gikk nesten alle studentene som skrev seg på kursdeltakerlisten opp til til eksamen (53). MA: 24 oppmeldte, 19 bestått, 3 strykt og 2 møtte ikke opp. BA nivå: 29 bestått, 2 strykt og 20 møtte ikke opp. Det virker som om mange BA studenter melder seg opp til eksamen i flere kurs enn de har kapasitet til å følge. Kursets skriftlige deltakerliste viser at mange av BA studentene som var oppmeldt til eksamen overhodet ikke fulgte undervisningen

6. Oppsummering: forslag til forbedringer.

1. Forslag til revidert pensum med ny lærebok foreligger.
2. Det bør utarbeides kjernespørsmål til hver kurstime slik at studentene får hjelp til å forberede seg til diskusjon i klassen
3. Det bør utarbeides en liste over de mest sentrale dommene/individklagene på feltet med lenker – slik at det blir letter for studentene å bruke rettspraksis som rettskilde
4. Obligatorisk frammøte bør vurderes av hensyn til lærings situasjonen, det forhold at under halvparten av studentene møter uregelmessig ødelegger læringsmiljøet.
5. Tilbud om innlevering av skriftlig essay (mock exam) må opprettholdes
6. Tilbud om framleggelse av gruppearbeid opprettholdes
7. Det bør vurderes å erstatte eksisterende kurs med et BA kurs og et MA kurs
8. Kurset bør ikke legges til at auditorium men til større seminarrom som DN 540

DEKANVEDTAK OM VIDERE INNFASING AV DIGITAL EKSAMEN PÅ VALGEMNER I 2014

Dato: 29.10.2013
Vår ref.: 2012/3072
Saksbehandler Aleksander Lorentzen

Vedtak

Dekan Hans Petter Graver ved Det juridiske fakultet fattet onsdag 23.10.2013 følgende vedtak om videre innfasing av digital eksamen ved fakultetet:

«I løpet av 2014 innfases digital eksamen for juridiske valgemner som inngår i rettsstudiets valgfrie profiler etter skissert plan med sikte på å være i full drift fra og med høsten 2014.»

Alle skriftlige skoleeksamener ved Det juridiske fakultet skal gjennomføres digitalt, med sikte på å være i full drift fra og med høsten 2015.»

Plan for innfasing

Innfasingsplanen tar utgangspunkt i emner som inngår i en profil ved masterstudiet i rettsvitenskap. Vi ønsker også å innfase digital eksamen på BA-nivå av emnet der dette avlegges samtidig.

I første omgang vil digital eksamen innfases på de emnene listet opp nedenfor til våren 2014. Deretter vil vi foreta en evaluering av fremdriften og implementeringen før vi fremlegger en innfasingsplan for høsten 2014. Det høye antallet emner stiller ytterligere krav til automatisering / digitalisering av prosesser, dette er noe som vi ønsker å arbeide nærmere med våren 2014 før ytterlig innfasing.

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Emner for innføring våren 2014

MA	BA	Emne	BA kand v13	MA kand v13	Totalt v13
	JUROFF1410	Folkerett	72		72
	JUROFF1500	Strafferett	35		35
	JUR1285	Markedsrett	11		11
JUS5101		Criminology			0
JUS5120	JUR1120	Utlendingsrett	60	68	128
JUS5220	JUR1220	Bygge- og entrepriserett	46		46
JUS5230	JUR1230	International Commercial Law	26	29	55
JUS5260	JUR1260	English Law of Contract	13	15	28
JUS5401		Maritime Law - Contracts		6	6
JUS5402		Maritime Law: Liability and Insurance		9	9
JUS5403		Sjørett: Kontrakter		16	16
JUS5404		Sjørett: Ansvar og forsikring		19	19
JUS5420		Forsikringsrett		64	64
JUS5430	JUR1430	Petroleumskontrakter	14	38	52
JUS5440	JUR1440	EU Substantive Law	20	14	34
JUS5450	JUR1450	Marine Insurance	9	16	25
JUS5512	JUR1512	Arbeidsrett - den kollektive del	45	45	90
JUS5530	JUR1530	Refugee and Asylum Law	36	24	60
JUS5560	JUR1560	International Constitutional Law and Democracy	17		17
JUS5570		International Criminal Law		45	45
JUS5630	JUR1630	Privacy and Data Protection	16	28	44
JUS5650		Enforcement and Dispute Resolution in a Digital Context			0
JUS5670		Electronic Commerce Law			0
JUS5801		Selskapsrett		85	85
JUS5820	JUR1820	Design-, varemerke- og patentrett	8	37	45
JUS5851		International Investment Law		28	28
JUS5860		Internasjonal gjeldsforfølgingsrett		7	7
JUS5910	JUR1910	Women's Law and Human Rights	31	22	22
JUS5911		International Climate Change and Energy Law		28	28
JUS5950		Sosialrett		21	21
JUS5960	JUR1960	Trygderett	33	32	65
JUS5970	JUR1970	Barnerett	64	84	148
	RINF1100	Ytringsfrihet, medie- og nettregulering	32		32
		TOTALT 33 emner	588	780	1368

Til: Programrådene for Master i rettsvitenskap, bachelorprogrammet og Master i kriminologi og Master i retts sosiologi og Bachelorprogrammet i forvaltningsinformatikk

Dato:

11.11.13

Deres ref.:

Vår ref.:

Orienteringssak: Vedtaksmyndighet ved opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

Programrådet for Master i rettsvitenskap (PMR) har i de siste årene behandlet søknader om opprettelse av nye valgemner på 5. studieår. Ved nærmere gjennomgang av programrådenes mandat i fakultetets Styrings- og administrasjonsreglement og UiOs studieforskrift går det frem at dette ligger utenfor vedtaksmyndigheten.

I UiOs studieforskrift § 3.2 (1) går det frem at det er fakultetet som behandler saker om opprettelse av emner. Med fakultetet menes ordinært Fakultetsstyret.

Fakultetsstyret har aldri delegert denne myndigheten eksplisitt til programrådene, noe som i tilfellet burde fremkommet i Styrings- og administrasjonsreglementet.

Opprettelse av nye emner har en klar ressursmessig konsekvens. Det er Fakultetsstyret og Dekanetet som vedtar budsjett og løpende saker som omhandler fakultetets ressurser og økonomi. Det ligger utenfor programrådenes mandat å vedta økninger i de økonomiske rammene som er vedtatt av Fakultetsstyret. Allikevel har det vært praksis i mange år for at søknader om opprettelse av nye valgemner behandles alene av PMR.

Etter drøftelse i dekanatet har man kommet frem til heretter vil søknader om opprettelse av nye valgemner behandles av programrådene som diskusjonssaker. Programrådene innstiller til vedtak og søknaden sendes dekanatet for endelig avgjørelse om opprettelse av nye emner. Søknader om opprettelse av nye valgemner vil fortsatt bli samlet til ett PMR-møte i semesteret, slik at flere søknader kan sees i sammenheng.

Det legges videre til grunn at nye valgemner ikke opprettes med mindre søknad om opprettelse følges av søknad om nedleggelse av annet valgemne. Det er ønskelig med faglig utvikling og nye emnetilbud, men valgemneporteføljen inneholder per i dag et høyt antall emner, 30 valgemner på 3. studieår og 65 valgemner på 5. studieår. Det er nødvendig å holde seg innenfor disse rammene,

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

særlig med tanke på fakultetets arbeid for å allokere de interne undervisningsressurser mot de obligatoriske emnene på 1.-4. studieår.

Vedlegg

Styrings- og administrasjonsreglementet § 13

<http://www.jus.uio.no/om/reglement/administrasjonsreglementet.html#Programråd>

Forskrift for studier og eksamener ved UiOs § 3.2

<https://www.uio.no/om/regelverk/studier/studier-eksamener/forskrift-studier-eksamener/index.html#toc12>

Saksbehandler:

Kristin Steen Slåttå

22 85 98 61, k.s.slatta@jus.uio.no

Vedlegg til sak 9

Styrings- og administrasjonsreglementet § 13

§ 13. Programråd for Master i rettsvitenskap (PMR); mandat

1. PMR er delegert det koordinerende og overordnede ansvaret for masterstudiet i rettsvitenskap. Programrådet selv skal behandle de faglige rammene, viktige prioriteringer og opplegg for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av programmene. Utover dette kan programrådet delegerer sine oppgaver til programleder. I saker hvor PMR tilrår fatter dekanen avgjørelse i saken.
2. PMR har ansvaret for de prinsipielle sider ved undervisning og eksamen, samt fakultetets fremmedspråklige undervisningstilbud, herunder kvalitetssikring av disse. PMR skal også påse at de undervisningstilbud i utlandet som fakultetet har utvekslingsavtale med, er tilfredsstillende tilrettelagt og fulgt opp. PMR behandler saker angående fakultetets internasjonale masterprogrammer som ikke behandles av programlederen for vedkommende program, jf. § 12 nr.2
3. PMR skal melde ressursbehov til fakultetet vedrørende eksamens- og undervisningsaktiviteter og videre foreslå endringer i disponeringen av ressurser når forholdene tilsier det. PMR skal gi uttalelse til fakultetet i andre spørsmål som naturlig hører inn under PMR.
4. Med mindre saken skal eller kan avgjøres av leder for PMR i medhold av § 12 nr. 2 skal PMR:
  1. løpende vurdere og foreslå endringer i fakultetets undervisning og undervisningsformer når det er påkrevet, herunder ha løpende kontakt med de studiekvalitetsansvarlige
  2. behandle og avgjøre søknader om uttak av eksamens- og undervisningsplikt, jf. regler for godskriving og uttak av eksamens- og undervisningsbanken.
  3. oppnevne ansvarlig lærer og faglærere
  4. vedta emnebeskrivelser i de enkelte emner
  5. utarbeide forslag til programbeskrivelse for Master i rettsvitenskap samt forberede behandling av andre generelle eksamensspørsmål
  6. fastsette hjelpemidler til eksamen
  7. oppnevne ledere for de enkelte eksamener
  8. påse at lærerne oppfyller sin eksamens- og undervisningsplikt
  9. tilrettelegge for og eventuelt initiere en intern dialog om studiespørsmål ved fakultetet
  10. disponere budsjett som er fastsatt for PMR
  11. motta rapport fra utenlandsansvarlig

Utenlandsansvarlige har møteplikt etter innkalling, og har møte- og talerett i alle utenlandssaker.

PMRs leder kan godkjenne lærere og studieopplegg for studieringer.

Forskrift for studier og eksamener ved UiO § 3.2

§ 3.2 Etablering, endring og nedlegging av studieprogram og studieenheter

(1) Ved Universitetet i Oslo skal saker om etablering og nedlegging av studietilbud behandles slik:

Saker om studieprogram på 60 studiepoeng eller mer behandles av universitetsstyret.

Saker om studieprogram på mindre enn 60 studiepoeng behandles av fakultetet selv.

Saker om studieretninger behandles av fakultetet selv.

Saker om emnegrupper behandles av fakultetet.

Saker om emner behandles av fakultetet.

(2) Fakultetet kan endre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner. Rektor skal likevel behandle endringer av Examen philosophicum.

(3) Saker som innebærer etablering eller nedlegging av fag eller andre vesentlige endringer i studietilbudet skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.

(4) Saker som innebærer egenbetaling fra studenter, med unntak av videreutdanningstilbud på mindre enn 60 studiepoeng, skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.

(5) Ved nedlegging av studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner skal vedtaksorganet fastsette overgangstid for undervisning og eksamen.

(6) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 3.2 fastsette bestemmelser om vedtaksprosess og saksbehandling ved etablering, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner.

Til: PMR

Dato: 19.11.2013

Innspill til budsjett for høst 2014 fra de studieårsansvarlige

Viser til sak 12 på PMR-møtet 29. oktober der det fremkommer at det er disponibelt 350 undervisningstimer for høsten 2014.

I diskusjonen i PMR-møtet var det enighet om at de ekstra timene som er disponible fra H14 burde benyttes til å øke kvaliteten i eksisterende undervisning, gjerne ved å redusere antall studenter per kursgruppe for bla. å oppnå bedre kontakt med lærere, fremfor å øke antall undervisningstimer i de enkelte fag. Studieårsansvarlige for 2. og 3. studieår var ikke til stede i møtet.

Det var også ønske om å legge inn mer skrivetrening, og JSU trakk frem dette spesielt som ønske på 1. studieår.

Dette er en sammenstilling av de innkomne forslagene fra de ulike studieårene

-----

1. studieår:

JUS 1111

Ønske om å tilby to dobbelttimer med introduksjonsforelesninger, slik det har vært tilbudt tidligere.

JUS 1211

Menneskerettigheter (4 sp): Forslag om å øke både forelesninger og kurs fra 8 til 10 timer

Fast eiendoms rettsforhold (9 sp): Forslag om å øke forelesningene fra 16 til 18 timer

2. studieår:

JUS2211

Miljørett (7 sp): Forslag om å redusere forelesninger i miljørett fra 16 til 10 timer og øke antall timer på kursene i miljørett fra 6 til 8 timer. For 6 parallelle kurs gir det en økning på 6 undervisningstimer.

3. studieår:

Innspill fra Lasse kommer senere i uke 47

4. studieår:

JUS4211

Øke antall kurs i alle tre fag: Strafferett (kurs à 16 t), Sivilprosess (kurs à 18 t) og Straffeprosess (kurs à 16 t). Det er lagt inn økning fra 6 til 7 kurs i budsjettet for 2014 allerede, og det antas å være tilstrekkelig.

Tilby studentene en fiktiv eller verserende rettssak, jfr tidligere «prosjektkurs» 2 kurs à 7 timer med to lærere. Dette ligger inne i budsjettet

Rettssakskurs: ligger inne i budsjettet men det er i tillegg lagt inn en økning på 12 timer

JUS4111

Metode (7 sp): tilby domsseminar på 6 undervisningstimer i tillegg til å øke antall timer på kurs i metode fra 8 til 10 timer (tilbys i smågrupper 12 grupper hvert semester)

Etikk (3 sp): Forslag om å øke med et ekstra kurs i etikk (8 timer)

JUS4122

Forslag om å tilby 2 t forelesning om forholdet mellom rettsøkonomi og rettsanvendelse

Rettsøkonomi (10 sp): Forslag om å øke forelesninger fra 12 til 14 timer

JUS4122

Retts sosiologi (10 sp): Forslag om å øke antall timer på kurs 8 til 10 timer, og tilby flere parallelle kurs i retts sosiologi

5. studieår

Tilbud om "moot court/oral advocacy" i tillegg til skrivetrening

Vedlegg: budsjettinnspill fra studieårene
Oppsett over økning i antall timer for hvert studieår

Saksbehandler:
Julie Orning
julie.orning@jus.uio.no

Innspill undervisningsbudsjett fom høst 2014:

	fag	antall t. forelesn.	antall timer kurs	Antall kurs	økning i timer
1. år	introduksjonsforelesninger	4			4
	fast eiendoms rettsforhold	2			2
	menneskerettigheter	2	2	7	16
					22
2. år	Miljørett	reduere fra 16-10	2	6	6
					6
3. år	mangler tilbakemelding				
4. år	Rettssakskurs		12*		12
	Metode		2	10	20
	Domsseminar metode	6			6
	rettsøkonomi og rettsanvendelse	2			2
	rettsøkonomi	2			2
	rettssosiologi		2	5	10
	etikk et ekstra kurs		8	1	8
					60
5. år?	moot court/ oral advocacy	?	?		
Totalt					

* deler av undervisning med to lærere

ENDRE STAVANG
Institutt for privatrett

6.
november
2013

SØKNAD OM EN DOBBELTTIME EKSTRA I FAST EIENDOMS RETTSFORHOLD

Det søkes om en dobbelttime ekstra til forelesningene over Fast eiendoms tingsrett («rettsforhold»). I tillegg til at åtte dobbelttimer til disse 9 ECTS lenge har vært noe snaut, er begrunnelsen som følger:

1. For å holde vedlike og å videreutvikle det gode fagfellesskapet på feltet, vil forelesningsserien de kommende semestrene deles mellom to kolleger (slik som Katrine Broch Hauge, Marianne Reusch og Endre Stavang). Dette øker i seg selv tidsbehovet noe.
2. Rettsutviklingen for tomtefeste har økt behovet for å bruke tid på den konstitusjonelle og semi-konstitusjonelle kontrollen med tomtefestelova, jf læringskravene (som er omforente og oppdaterte, også på dette punkt).
3. Gitt at studentene fom V14 skal prøves i Fast eiendoms rettsforhold og Internasjonale menneskerettigheter til samme eksamen, ligger det nær å bruke litt mer tid på denne forbindelsen, også i forelesningene over Fast eiendoms rettsforhold. Jeg tenker særlig på den mulige tingsrettslige betydning av EMK artikkel 8 og EMK P1-1 for emner som naborett (krav som oppstår på grunn av sterkt sjenerende tiltak), bortfall av negative servitutter uten erstatning (eller mot svært liten erstatning) og ulovfestet ekstinksjon på grunnlag av vage internrettslige normer (jf. «by law»-kravet).

I tillegg til dobbelttimen begrunnet ved pkt. 1. til 3., har jeg vært inne på å be om ytterligere en dobbelttime til å gjennomgå grundigere et knippe EMD-dommer. Jeg er imidlertid blitt stående ved at forelesningene i Fast eiendoms rettsforhold ikke bør brukes til fordypning i EMD-dommer som sådan, og at den mer inngående behandlingen av aktuelle EMD-dommer får komme i MR-undervisningen – eller i ny og todisiplinær undervisning som det samarbeides om (og evt. søkes om for seg).

Med hilsen
Endre Stavang
Professor

Institutt for privatrett
Besøksadr.: Karl Johans gt. 47
0162 OSLO
Postadr.: Pb 6706, St. Olavs plass
0130 OSLO

Telefon: 22 85 96 40
Telefaks: 22 85 96 20/22 85 97 20
E-post: info-ifp@jus.uio.no
Webadr.: www.jus.uio.no/ifp/

Innspill budsjett 1. studieår

Hei Julie,

Det har tidligere vært holdt introduksjonsforelesninger i første semester, første studieår (JUS111) om avtalerett ved Geir Woxholth og formuerett generelt ved Ole-Andreas Rognstad.

Jeg var ikke klar over denne undervisningen. Den har hva jeg vet, ikke blitt holdt i min tid. Dette skyldes muligens at de to lærerne har hatt forskningstermin.

Min forgjenger, Endre, syntes at dette fungerte godt. Det syntes også Ole-Andreas. Geir har jeg ikke fått snakket med etter at jeg hørte om denne undervisningen.

Fra første studieår er det allerede forslag om økt undervisning i fast eiendoms rettsforhold og menneskerettigheter på JUS1211. Jeg foreslår at det gjennomføres to dobbelttimer med introduksjonsforelesninger i JUS 1111. Det kan hende at det er unødvendig med en introduksjonstime i avtalerett i tillegg til forelesningene i avtalerett. Dette har jeg ikke fått snakket med Geir om, men en forelesning i formuerett, som tegner opp det juridiske landskapet for studentene, tror jeg i hvert fall at vil være nyttig.

Mvh

John

SØKNAD OM ET TILLEGG PÅ EN DOBBELTTIME I FORELESNINGENE OG KURSENE I JUS1111 – Privatrett I - Internasjonale menneskeretter

Det søkes om en dobbelttime i tillegg til forelesningene i menneskerettsfaget og til kursundervisningen. Både forelesninger og kurs er i dag på åtte timer.

Det viktigste av argumentene for å settes inn større resurser i menneskerettsfaget er at det er et fag som studentene har slitt med.

Det er stadige forbedringer i pensum og undervisningsopplegget. Jeg har fått med meg to av faglærerne i revisjonen av kursmaterialet, Kjetil Mujezinovic Larsen og Vibeke Blaker Strand.

Det vil dessuten bli et helt nytt opplegg for forelesningene til våren. Det vil neppe være heldig med noen full oppdeling av forelesningene mellom oss tre, men med en ekstra dobbelttime kan vi vurdere å dele dem mellom to av oss.

Vi tre vil ta rollen som ansvarlig faglærer på rotasjon med ett undervisningsår hver, og tar sikte på å fortsette det nære samarbeidet vi i dag har.

Dette samarbeidet kan åpne for videre rotasjon også i forelesningene.

Det er også flere nye fast ansatte som vil delta i kursundervisningen slik at vi nå vil ha mer enn et jevnt godt nivå på kurslærerne.

Hilsen

Mads

Til: PMR

Studieseksjonen
Postboks 6706 St. Olavs plass

0130 OSLO

Saksbehandler: Lillian Almaas

Telefaks: 22 85 96 58
E-post: postmottak@jus.uio.no
Web-adr.: www.jus.uio.no

Dato: 15. nov | Saksnr.: | Sakseier: Jur. Fak.

Økning i timer for emnet i jus2211 - miljørett 7 studiepoeng

Faglærer melder om et ønske om å øke timetallet for kursene i miljørett med 2 undervisningstimer for hvert kurs (6 kurs), dvs. fra 8 til 10 timer og redusere timetallet for forelesningen med 6 undervisningstimer, fra 16 til 10 timer.

Begrunnelse: Studentene har behov for mer tid til å bearbeide og diskutere spørsmålene knyttet til faget.

Kursene er budsjettet med 6 kurs og en økning med 2 undervisningstimer pr. kurs vil tilsi 12 undervisningstimer.

Et forslag om å redusere forelesningen fra 16 til 10 undervisningstimer gir en reduksjon på 6 undervisningstimer.

Forslaget gir en økningen på 6 undervisningstimer.

Økning og endring i bruk av timene ønskes innført fra og med vår 2014.

Forslag til vedtak:

Miljørett: kursene økes til 10 undervisningstimer pr. kurs og forelesningen reduseres til 10 undervisningstimer. Endringen ønskes innført fra og med våren 2014.

Professor Inge Lorange Backer
Institutt for offentligrett

Oslo, 11. november 2013.

Programrådet for masterstudiet i rettsvitenskap

UNDERVISNINGSBUDSJETTET FOR 2014 OG PÅFØLGENDE ÅR – INNSPILL FOR 4. STUDIEÅR

Jeg viser til diskusjonen om undervisningsbudsjettet for 2014 og påfølgende år på PMRs møte 29. oktober 2013 og epost 30. oktober 2013 fra Julie Orning med anmodning om innspill innen 13. november 2013.

Spørsmålet om ytterligere undervisningstiltak i 4. studieår har vært drøftet på et møte med de ansvarlige faglærerne. Forslagene nedenfor er i tråd med det som kom frem på møtet og med underhåndssamtaler med de ansvarlige faglærerne som ikke hadde anledning til å være til stede på møtet.

Generelt kan det sies – i tråd med det som ble sagt i PMRs møte – at det er større grunn til å styrke undervisningstilbudet kvalitativt enn til å øke tilbudet kvantitativt. Særlig gjelder dette i 7. semester, som fra før er ganske kompakt.

I 7. semester (strafferett og prosess) foreslår jeg *prinsipielt* at *antallet parallelle kurs* økes i alle de tre fagene med sikte på å redusere antallet deltakere på hvert enkelt kurs. Hva det praktisk er mulig å få til, må her ses i sammenheng med muligheten for å rekruttere ytterligere kursledere utenfor fakultetet.

Jeg vil også se det som ønskelig om fakultetets lærere kan gå tyngre inn i *retting av fakultetsoppgaver* i den hensikt å styrke studentenes evne til å skrive klare og konsise fremstillinger om juridiske spørsmål. Dette er en naturlig del av arbeidet med å gi høyere prioritet til juridisk klarspråk som har vært satt i gang i dette semesteret.

Ytterligere undervisningstiltak kan knyttes til en fiktiv eller verserende rettssak som integrerer strafferettslige og straffeprosessuelle spørsmål. Det ene kan være et rollespill i en fiktiv straffesak (tidligere omtalt som «prosjektkurs» i regi av Alf Petter Høgberg og Runar Torgersen). Dette opplegget, som tidligere er utprøvd, innebærer 2 kurs à 7 timer (fordelt på 2 timers introduksjon og senere 5 timer rollespill i en rettssal) med to lærere til stede, hvorav den ene ekstern. Det andre kan være et rettssakskurs basert på at studentene med lærer følger en endagssak i Oslo tingrett med etterfølgende diskusjon av spørsmål som saken kan reise. Den samlede undervisningstiden vil ligge noe under det først nevnte alternativet.

I 8. semester foreslår jeg litt forskjellige tiltak i de forskjellige fagene.

I *metode* bør det først og fremst åpnes for et domsseminar (under ledelse av ansvarlig faglærer) basert på nyere høyesterettsdommer og med deltakelse fra førstvoterende dommer i saken. Opplegget har vært brukt tidligere. Den enkelte sak studeres og prosederes av utvalgte studenter, men seminaret kan være åpent for så mange studenter som undervisningslokalet

(f.eks. Gamle festsal) kan ta. Seminarrekken kan f.eks. omfatte tre dommer som hver behandles på en dobbeltime, til sammen 6 undervisningstimer.

Jeg foreslår videre at det åpnes for en forelesning (2 undervisningstimer) om forholdet mellom rettsøkonomi og rettsanvendelse/lovgivning, som kan ha interesse for studentene fra både rettsøkonomi- og metodesynspunkt.

I tillegg kan det være aktuelt å utvide lengden på de parallelle metodekursene fra 8 til 10 timer. Det forutsetter at kursmaterialet utvides tilsvarende. Det er allerede i dag så mange parallelle kurs at det ikke er grunn til å utvide antallet kurs for å få ned antall deltakere på hvert enkelt kurs.

I *etikk* kan det med fordel settes opp ett ekstra kurs. Ansvarlig faglærer (Marit Halvorsen) regner med at det ikke vil by på problemer å skaffe en ekstra kursleder til dette.

I *rettsøkonomi* bør den alminnelige forelesningsserien utvides fra 12 til 14 timer. Det ser ikke ut til å være grunn til å utvide kurstilbudet, hverken i antall kurs eller kursenes lengde.

I *rettsosiologi* bør kursundervisningen styrkes vesentlig. Kursenes lengde bør økes fra 8 til 10 timer. Det bør settes opp vesentlig flere parallelle kurs med sikte på å få antall deltakere per kurs ned fra anslagsvis 35 til 25. Jeg antar det ikke vil by på vansker å skaffe tilstrekkelig antall kursledere til dette.

Med vennlig hilsen

Rige Lorange Backer
studieårsansvarlig 4. studieår